

Előhang és adásmenet a Rakott 2011. október 20-i műsorához

Előhang

Válthat-e államvallássá a magyar foci? Nem csak futball-barátoknak szól a 2011. október 20-i Rakott. A fizető néző lehet elfogult: hihet a megújulásban, bűn rossz meccsek után a következő sikerében. Rajonghat X-ért, utálhatja Y-t. Bigott ember vallása lehet mindez. De baj van, ha a csúcson a vakhít ártó köz- és önbecsapássá válik. Ha - szurkolói szívvvel és nívón - elvárják a pártos igazodást, felborítják a sport külső-belső értékrendjét. Szeretni a focit és/vagy államilag, majomszeretettel kivételezni vele nem ugyanaz. A világ labdarúgása virágzó üzlet. Megítélni, hogy merre tart: nézőnek, szakembernek is nehéz. Számunkra vége a jövő évi futball-ebnek. Nem jutott ki a csapatunk a 2012-es kontinens-viadala. Talán majd 2014, 2016? Nincs olyan jeles nemzetközi versengés, melyben talpon volnánk. Mozdulatlanság sincs. Másfél éve új MLSZ-vezetés regnál, tengernyi közpénz áramlik a labdarúgásba, formálódik a nemzeti válogatott. A külföld a honi fociban jelen van: igaz, hogy alig(ha) minőségi húzóerővel. Megint, folyton vannak, akik kedvező jeleket vizionálnak. Zsinórban 20 éve a honi futball 5 válságjelét látni: szakmai, irányítási, közgazdasági, jogi és morális krízist. Mi van ma ezekkel? Mi jellemzi az élenjáró országok csapatait és a foci alapvető trendjeit, és a magyar labdarúgás hol és hogyan helyezhető el e képben? Hogyan hat a futball a nála fontosabb, általánosabb társadalmi jelenségekre, pro és kontra? Vendégek: Murányi András és Pető Péter sportújságírók, akik írásaikban jócskán túl látnak a szögletzászló határain. Műsorvezető: Kolláth György

Adásmenet

Jó estét kívánok! A 34. amatőr órámban, élőben köszöntöm a hallgatót. Műsoraimban gyakori téma a labdarúgás. A mai adás is erről szól, mégis kicsit más lesz. A futballról 2011 európai és honi közegébe helyezkedve beszélgetünk. Törekszünk arra, hogy a drukkeren kívül mások is értsék, ezzel-azzal összehasonlítsák, megfontolják és tovább gondolják közállapotainkat. A foci ehhez a főmenü: a kezdet és egy kicsit a vég is. Vég, abban az értelemben, hogy ott lettünk 3-ok, ahol bronzérmeket nem osztanak. A hatszoros mezőnyben lettünk harmadikok: ez is 6:3, csak nem ide, hanem oda. A labdarúgás helyébe más is írható, s a fanyar kérdés az: válthat-e államvallássá a magyar foci? És ha nem, mégis miért igen, illetve fordítva. Nem csak futball-barátoknak szól a mai Rakott. A fizető néző lehet elfogult: hihet a megújulásban, a továbbjutásban, bűn rossz meccsek után a következő sikerében. Rajonghat X-ért, utálhatja Y-t. Bigott vallása lehet mindez. De baj van, ha a labdarúgás a csúcson is vakhitté, ártó, drága köz- és önbecsapássá válik. Ha - szurkolói szívvvel és nívón - elvárják a pártos igazodást, felborítják a sport külső-belső értékrendjét. Szeretni a focit és/vagy államilag, majomszeretettel kivételezni vele nem ugyanaz. Nekem már a pólyában is cselezésre állt a lábam, mégse vallom magamat törzsszurkolónak, futball-megmondónak. Zavar viszont sokak kétely-mentessége, durvasága, szellemi luftja a 90 perc előtt és után. A világ labdarúgása virágzó üzlet. Megítélni, hogy merre tart: nézőnek, szakembernek is nehéz. Számunkra vége a jövő évi futball-ebnek. Nem jutott ki a csapatunk a 2012-es kontinens-viadala (sem). Majd jön a sikeres 2014, 2016 – halljuk az elnöki nyilatkozatokban. Meg aztán célunk elsőnek lenni Európában. Valóban? Ilyen nyilvánvaló, egyszerű volna? Csakhogy, ma sincs olyan jeles nemzetközi versengés, melyben az alapkör után is talpon volnánk. Mozdulatlanság sincs. Másfél éve új MLSZ-vezetés regnál, tengernyi közpénz áramlik a labdarúgásba, formálódik a nagyválogatott. A külföld a honi fociban jelen van: igaz, hogy alig(ha) minőségi húzóerővel. Megint, folyton vannak, akik kedvező jeleket vizionálnak. Zsinórban 20 éve mégis a honi futball 5 válságjelét látni: szakmai, irányítási, közgazdasági, jogi és morális krízist. Mi van ma ezekkel? Mi jellemzi az élenjáró országok csapatait és a foci alapvető trendjeit? A magyar labdarúgás hol és hogyan helyezhető el e (tér)kép(b)en?

Hogyan hat a futball a nála fontosabb, általánosabb társadalmi jelenségekre (mint pl. lecsúszás és felemelkedés, esély-kiegyenlítődés), s hogy működik ez visszafelé? Melyek a labdarúgás legfőbb kihívásai, előre mutató vagy hátramosztító tényezői másutt és itthon? Mennyire van pl. egymással összhangban szó és tett? Mit bír el egy kis ország omladozó piacgazdasága egy uniós versenyjogi kategória, a profi-foci örlőmalmában? Mire lehet klub-szinten és nemzeti válogatottal egyáltalán esélyünk? Kölcsönhatás folytán vajon a foci mit sugároz kívülálló dolgokra, és mi jön onnan vissza? Mi a viszonya pl. a politikához? Tartozzék-e minden kormány-váltáshoz merész irányváltás: személyi, szervezeti-irányítási átrendezés a szövetségben? Ki dirigál: mit, miért és hogyan? Pénz beszél, és dadog?! Következik még néhány érdekes mondat bemelegítésül a labdarúgásról vagy annak kapcsán, egyfajta nemzetközi kaleidoszkóp formájában: *A futball a társadalom tükre. A futball az egyszerű emberek (másutt az alsó-középosztály) operája. A futballban a „ha” nem játszik.* Végül három fésületlen bemondás. 1) *Úgy fogok futni, mint egy néger, hogy utána úgy élhessek, mint egy fehér.* /S. Eto'o/ 2) *Ti vagytok a legjobbak, menjetek, szívjatok el egy cigit!* /Magyar edző öröm-ujjongása anno. V.J., a mágus.) 3) Edzői keserűség a csapatának veresége után: *A gyengébbek legyőzték a hülyébbeket.* /K. T./ Ez a mondat akár a focin túli, hazai közéleti megfigyelés is lehet. Van igazság a fentiekben, van dezsavú érzés, van élet a focin kívül-belül is?! Talán, étlapnak mára ez elég. Elemezzük ezeket.

Olyan urakat, sportbarátokat hívtam a stúdióba, akik rajonganak a futballért, értik és üzik a nagy játékot. Mégsem szakbarbárok és nincsenek függő viszonyban A, B, C testülettel, hatalmassággal, klubbal, VIP-páhollyal vagy szövetséggel. Ugyanakkor publikációik: társadalmi érzékenységük, gazdasági racionalitásuk, szakmai éleslátásuk, éles nyelvük és humoruk a régi nagy tudású és sokoldalúan művelt öregeket idézi. (Feleki Lászlót vagy Peterdi Pált említhetném, példaként.) /Pető Péter mai publicisztikája pl. rendkívül erős, nívós, ütős./ Ifjú vendégeink már szerepeltek a műsoromban, korábban őket bemutattam a hallgatónak. A mai vendégek így: Murányi András és Pető Péter sportújságírók. Azért vannak itt, mert írásaikban jócskán túl látnak és túl is mutatnak a szögletzászló határain. **A hallgató nevében is köszöntelek Benneteket szerkesztő urak: szervusztok! Éreztek a sok ósdi dumában dezsavút?** Az első szünet előtt még egy pöttynyi személyeskedés jöjjön. A futballban elkél a zríka, ezért azt kérdezném meg, hogy **Ti milyen típusú focisták vagytok? Ki védő és ki támadó, ki mindkettő vagy egyik sem: és ki mit gondol erről a másik vendégről? (Tőlem rendőr egyszer azt kérdezte: maga úgy vezet, ahogyan beszél? Igen!) Én meg Tőletek kérdezem: úgy írtok, ahogyan a pályán játszotok, s fordítva? Magamról. Én állóbekek szerettem lenni, területet védtem, úgy 30 négyzetmétert, az ötösön belül. Most megtartjuk az első közszolgálati és kereskedelmi szünetet, de nemsokára jövünk vissza. Folytatódik a Rakott, a futball fenoménjével és vendégeinkkel: Murányi Andrással és Pető Péterrel.**

Adódnék két alapvető kiindulópont: 1)A legutóbbi vébét követően a világ-futball fejlődött-e? Variációk: előre lépett, lényegében nem változott vagy visszaesést mutat? Melyik jellemző, s miért? 2) Ugyanez a kérdés a magyar labdarúgás egészére, nem csak a válogatott korábban 27., újabban 36. helyére is irányulhat. Egészében véve is javultunk, netán helyben járunk vagy csúszunk lefelé? Hallhatnánk példát, konkrétumot is? Ide értve, hogy mik a ma látható esélyek az új, vébé-selejtező. besorolásunknál. A makro-szintű áttekintés ebben a blokkban folytatódik, majd kiegészül nemzetközi elemzésekkel. Címszavakat mondanék az értékeléseket: **FIFA és UEFA, mint a kassza, a szabályozás, az érdekérvényesítés centruma, kormányok feletti szerv, a modernizáció motorja vagy fékje, és kapcsolatuk egymással és mivelünk. Szeret, támogat minket Platini úr? András főszerkesztő-helyettesként jócskán rálát külhoni folyamatokra, lehetőségekre, kihívásokra és megoldatlanságokra is. Mi a Te három legfőbb megfigyelésed e téren? Hát Péter hogyan látja ugyanezt?**

Péter gyakran és mélyen szántva bemutat sport-gazdasági összefüggéseket is. Fontos volna, ha Te, Peti ismertetnéd az új, immár EU-konform társasági adókedvezmény sportfejlesztő szerepének lényegét és aktualitásait. A szponzoráció, a tévéjogdíjak ügye, a játékos-transzfer, a gázsí-csökkenésre irányuló igyekezet mit mutat és mire vezethet? Üzletileg milyen a foci a többi sportos és azon kívüli nagy biznisshez képest? Az európai elitklubok anyagi helyzete meddig tartható még? Mi van, mi lesz, ha jönnek az arabok, az oroszok, távol-keletiek, egyéb ázsiaiak, és lábón, kilóra megvonnák az angol, a spanyol, az olasz első liga krémjét? És ugyanez itthon: sehová se tartozó, igazi belga vagy balga az új(pesti) befektető? Átvilágítás, üzleti próba és terv nélkül, szívből is lehet itt vásárolni?

Világeseményt rendezni mámorító üzlet vajon? Aggódjunk Ukrajna belpolitikája, kriminalitása miatt a jövő évi EB-ét tekintve. Csúfolódó reklám: Jöjjön el hozzánk Ukrajnába a foci-ebére! A kocsija már itt van.

Ismét szünetet tartunk, de a hírek után jövünk vissza. Folytatjuk a Rakottat a foci-témával, Murányi Andrással és Pető Péterrel. Hazai elemzés következik. Nem keressük a bajt, a vizsályt, mégis okszerű pár kérdés: tapasztalható-e a hazai fociban közgazdasági, szakmai, irányítási, jogi és morális válság. Vannak érzékelhető irányok és arányok? Végyszavaznék: indul-e felszámolási és csődeljárás, reálisak-e és jó helyre mennek-e tévéjogdíjak, rendben van-e a sportfogadás? A bajnokságok lebonyolítása rendezett-e valamennyi szinten? Az MLSZ szövetségi működése egyszerre demokratikus és hatékony-e vajon? Túl vagyunk-e már a fogadási visszaéléseken, törvénytisztelő-e már a futball egyre jobban kereső szakszemélyzete? Van-e garancia az EU által bizalommal megszavazott adó-preferenciák célhoz kötött elköltésére? Morális kérdés is, hogy mi lesz az utánpótlás képzésével és nevelésével, és lesz-e rend a lelátókon?

És vajon a külhoni élenjáró trendek meghonosítása kellően halad-e itthon? Nem pusztán a karácsonyfa-felállás (jelesül: 4,3,2,1) játéktrendjére gondolnék, hanem a fenti, általános és külhoni szempontok, trendek tükrében, azok megfelelőjét keresném. Például a nyitottságot, a szervezethez, a szerződési fegyelmet, az átláthatóságot, a személyes felelősség érvényesülését kérdezném.

Elérkeztünk a mai utolsó szünetünkhöz, de nyomban jövünk vissza. Folytatódik tehát és rövidesen be is fejeződik a Rakott, a futballal, és Murányi Andrással, Pető Péterrel. Zárókérdések következnek. Mit vártok vagy reméltok ezen a sajátos területen 2012-re? A kérdés éppúgy vonatkoznék az EB-re, mint a hazai állapotokra? Láttok-e indokot új vagy további sporttörvényi módosításra, korszerűsítésre, és pl. megvannak-e ehhez a valódi, korrekt monitoring adatok? A sport-társadalom, a sport-közvélemény helyzetét milyenek látjátok? Alkérdeés itt a pályák rendje, biztonsága, az agresszió kiszorítása, s e célból hozott intézkedések hatása? Évekig hiába mondtuk, ahhoz, hogy eltűnjön a futball-huliganizmus, két út van. 1) Vagy a teljes, feltételekkel megerősített angol modell, tokkal vonóval, és nem csak drákói szigorral. 2) Lezülleszthető az ország a stadionok lelátóinak szintjére, és akkor a bajt már szinte észre se vesszük. Jól látom, van előrelépés az 1) módszert illetően?

A magyar foci rendszerében a sportújságírás a helyén van-e? Ez nem zrika: tanítom, hogy nem a rossz hírt hozó katonát kell bántani, hanem a hiba okát kezelni. Nagy a baj, törékeny a szisztéma, ha már csak hozsannázni vagy hallgatással „büntetni” lehet. Másutt is plurális, megosztott a sport-sajtó, de talán nem aktuál-politikai alapon. Se nem idegi alapon. Néha durcás elhárítás jön: nincs interjú, fáradjon kifelé, nem ér rá X,Y, nem kíváncsi Önre a csapat, stb. Lenyelhető mindez? Mi, olvasók Tőletek mire számítsunk?

Adásidőnk lepergett. A játék maradt hátra. A játékos feladvány kérdései és megfejtései a következők: 1) A Barcelona alap-taktikájának fő része, hogy a csapat az elvesztett labdát ... másodpercen belül visszaszerzi. Mennyi idő ez? Válasz: 6 szekundum. 2) Olykor egy interjúban az a legérdekesebb, amit magyarra lefordítani, a nézővel közölni elmulasztanak. Ki mondta, eredetileg angolul ezt: „Ha arra gondolunk, hogy mit szokott mondani a kecskeméti

kollégám, azaz hogy elmegy, ha bizonyos bírói ítéletek a csapatát sújtják, talán nekünk is ezt kellene tennünk.” *Válasz: Paulo Sousa.* 3) *Még egy ki mondta, nem véletlenül olyan megszólalót idézve, aki ma nem a góljaival kelt figyelmet.* „Lehmann fejét fogom célba venni: vagy leesik vagy gól lesz.” *Válasz: Carlos Tevez* (a 11-es rúgási taktikáját kifejtve).

A mindössze 3x2, azaz 6 szóra leegyszerűsíthető megfejtéseket - az adásbeli elhangzás után - a fórumba várom. A leggyorsabb, perfekt megfejtő sportmezt nyer! Kellemes játékot kívánok! Köszönöm, hogy a vendégeink voltatok: Murányi András és Pető Péter urak. Köszönöm a Klubrádió két munkatársának: Árva Brigittának és Burger Lajosnak is a segítő közreműködést.

Mindjárt kezdődik a S Graz-Anderlecht EL-meccs II. félideje, talán diadalittas Szabicsal és búsuló Juhással, vagy fordítva?! Már ma este Isten éltesen minden Orsolyát! Legközelebbi élő adásunk november 10-én lesz. Ekkor, az egészségügy egyik karakteres szelvényével, a betegjogok honi és európai trendjeivel, környezetével, kihívásaival foglalkozunk – harag, látlet, recept és részrehajlás nélkül. Vendégünk Dr. Sándor Judit jogász kollegina lesz, aki a téma nemzetközileg is jelentős kutatója, oktatója. Szép estét kívánok a hallgatónak. A viszont hallásra: K. Gy. műsorát hallották.